

Голові спеціалізованої вченої ради Д 26.133.06
у Київському університеті імені Бориса Грінченка,
доктору педагогічних наук, професору
Хоружій Людмилі Леонідівні

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук,
доцента Біницької Катерини Миколаївни
на дисертаційне дослідження Загородньої Алли Анатоліївни
**«Професійна підготовка фахівців економічної галузі
у закладах вищої освіти Республіки Польща та України»**,
представлене на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук
зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Актуальність рецензованого дослідження є беззаперечною та достатньо глибоко розкрита і у дисертації, і в авторефераті. Посилення уваги до питань економічної освіти, передусім до проблеми професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща та України є одним із чинників подолання кризових явищ у сучасному суспільстві.

Сучасне суспільство переживає період переходу від індустріального суспільства до суспільства інформаційного, в якому відбуваються процеси глобалізації та інтернаціоналізації економіки, відкриття кордонів, розвитку міжнародних ринків праці, зростання трудової міграції. Тому, професійна підготовка фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти робить відчутний вплив на якість вищезгаданих процесів.

За останні десятиліття професійна підготовка фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти, як у Республіці Польща так і в Україні зазнала значних змін як в плані структури, так і змісті освіти. Тому вважаємо, що подальше реформування і модернізація суспільства неможлива без аналізу тенденцій розвитку як вітчизняної економічної освіти, так і польської (яка з Україною має не тільки спільне історичне і культурне минуле, а і близько територіально й ментально). Вивчення польського досвіду професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти в контексті її інтеграції та необхідності підвищення якості вітчизняного освітнього процесу у вищій школі відповідно до міжнародних стандартів обумовило актуальність досліджуваної проблематики задля виокремлення позитивного досвіду.

Авторка дослідження ґрунтовно вивчила нормативно-правову базу та мережу закладів вищої економічної освіти Республіки Польща та України; проаналізувала моделі, зміст, форми й методи підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти цих країн; сформулювала й описала тенденції підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща та України, що дозволило визначити спільне й відмінне у професійній підготовці фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти цих держав, а також виокремити перспективні напрями використання польського досвіду професійної підготовки фахівців економічної галузі в Україні.

Аналіз нормативно-правових документів у галузі освіти Республіки Польща та України, європейських законодавчих документів, статистичних даних і матеріалів з питань професійної підготовки фахівців економічної галузі у країнах Європейського Союзу та науково-педагогічних джерел дозволив дисертантці ґрунтовно довести актуальність теми дослідження, теоретичну і практичну значущість проведеного наукового дослідження. Доцільність проведення наукового дослідження окреслюється необхідністю розв'язання суперечностей, зокрема між:

- ринковими механізмами розвитку економіки України та недостатнім кадровим забезпеченням фахівцями економічної галузі;
- вимогами суспільства до фахівців з вищою економічною освітою в Україні та невідповідною якістю професійної підготовки фахівців економічної галузі;
- необхідністю змін у вітчизняній системі економічної освіти, у зв'язку з розвитком на ринкових засадах економіки та недостатнім використанням європейського досвіду у цьому напрямі;
- досвідом Республіки Польща у напрямі професійної підготовки фахівців економічної галузі та відсутністю його цілісного аналізу для використання в Україні.

Отже, актуальність дисертаційного дослідження Загородньої Алли Анатоліївни не викликає жодних сумнівів. Зважаючи на євроінтеграційні процеси в нашій державі, воно сприяє приверненню уваги науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти щодо перспективних напрямів використання досвіду Республіки Польща у професійній підготовці фахівців економічної галузі в Україні.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертаційній роботі

Обґрунтування наукових положень дисертаційного дослідження є досить переконливими. Дослідження проведено протягом тривалого періоду – з 2015 по 2020 роки. Воно охоплювало вивчення професійної підготовки фахівців економічної галузі в закладах вищої освіти Республіки Польща та України як об'єкта наукового дослідження порівняльної педагогіки; узагальнення сучасного досвіду професійної підготовки фахівців економічної галузі в закладах вищої освіти Республіки Польща та України; проведення порівняльного аналізу професійної підготовки фахівців економічної галузі в закладах вищої освіти Республіки Польща та України, а також виокремлення напрямів використання досвіду професійної підготовки фахівців економічної галузі Республіки Польща в Україні.

Джерельну базу дослідження становлять нормативно-правові документи у галузі освіти України та Республіки Польща, європейські офіційні документи та матеріали, законодавчі документи, статистичні дані та матеріали з питань професійної підготовки фахівців економічної галузі у країнах Європейського Союзу, положення декларацій, концепцій і рекомендацій міжнародних організацій, законодавчих актів, нормативно-правових документів країн ЄС з питань професійної підготовки фахівців економічної галузі, її модернізації та інтеграції, монографічні та інші наукові праці зарубіжних учених щодо питань міжнародних досліджень у галузі освіти та економічної освіти (1995-2010 рр.), українсько-польські наукові видання, матеріали і тези наукових конференцій з проблем економічної освіти, що проводилися вітчизняними і зарубіжними науковими організаціями та ін.

Наукова цінність дисертаційного дослідження Загородньої Алли Анатоліївни зумовлена перш за все тим, що в науковій роботі здійснено порівняльний аналіз організаційно-методичних засад та тенденцій професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої економічної освіти Республіки Польща та України, окреслено найпоширеніші моделі професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща (соціально-орієнтована; індивідуалізовано-ліберальна; східно-азійська) та України (нормативно-ступенева; інтегрована), визначено перспективні напрями впровадження польського досвіду у професійну підготовку фахівців економічної галузі в Україні.

Значимість роботи посилює і те, що вона виконана згідно з науковою темою науково-дослідної лабораторії освітології Київського університету імені Бориса Грінченка «Освітологічні засади забезпечення якості освіти в університеті» (державний реєстраційний № 0116U003292) та наукової теми кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка «Зміст і

технології забезпечення якості неперервної педагогічної освіти в умовах євроінтеграції» (державний реєстраційний № 0116U003295) на 2015–2020 рр.

Відповідно до теми дисертації Загородня А.А. чітко сформулювала науковий апарат дослідження, застосувала адекватні завданням методи наукового пошуку, що дало можливість успішно досягти поставленої мети. Заслуговує на позитивну оцінку докладне й ретельне формулювання понятійно-термінологічного апарату дисертаційної роботи, в рамках якого авторка визначила сутність базових понять дослідження та здійснила порівняння їхнього змісту у польському та українському науковому просторі.

Логіка викладу теоретичного та дослідного матеріалу в дисертаційній роботі А. А. Загородньої відповідає темі дисертаційного дослідження, його об'єкту, предмету, меті та дозволяє відповідним чином висвітлити хід виконання завдань наукового пошуку.

Загальні висновки в дисертації А. А. Загородньої чітко і переконливо сформульовані. Зазначені теоретичні та методичні положення, висновки та рекомендації зумовлюють достатній рівень обґрунтованості одержаних дисертанткою наукових результатів.

Наукова новизна і достовірність наукових положень дисертаційного дослідження

Дисертаційна робота А. А. Загородньої є міждисциплінарним дослідженням проблеми професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща та України, в якому вперше: здійснено порівняльний аналіз організаційно-методичних засад та тенденцій професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої економічної освіти Республіки Польща та України; окреслено найпоширеніші моделі професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща (соціально-орієнтована; індивідуалізовано-ліберальна; східно-азійська) та України (нормативно-ступенева; інтегрована); узагальнено, що моделі організації освітнього процесу в закладах вищої освіти цих країн є подібними; виокремлено спільні та відмінні тенденції підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща та України; визначено перспективні напрями впровадження польського досвіду у професійну підготовку фахівців економічної галузі в Україні; удосконалено зміст, форми і методи професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої економічної освіти з урахуванням польського досвіду; подальшого розвитку набули концептуальні ідеї щодо професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти України.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертаційному дослідженні А. А. Загородньої забезпечено

наскрізною науковою логікою мети, завдань, змісту та висновків. Обґрунтованість отриманих результатів зумовлена опрацюванням репрезентативної джерельної бази – 941 найменування, з них 488 – іноземними мовами, що відповідає вимогам до порівняльно-педагогічних досліджень. Це слугує беззаперечним аргументом інформативності та доказовості представленої роботи.

Значущість отриманих результатів для науки і практичного використання

Практичне значення одержаних результатів дослідження засвідчує впровадження розроблених авторкою методичних рекомендацій «Перспективність використання досвіду професійної підготовки фахівців економічної галузі Республіки Польща в Україні» та монографію «Професійна підготовка фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща та України» в освітній процес Черкаського Національного університету імені Богдана Хмельницького, Національного університету водного господарства та природокористування, Львівського Національного університету імені Івана Франка, Київського Національного транспортного університету, Запорізького національного університету.

Оцінка змісту та завершеності дисертації

Дисертаційна робота складається із анотації, вступу, 5-ти розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Обсяг основного тексту дисертації відповідає чинним вимогам. Назва роботи відповідає її меті, змісту теоретичної частини й результатам дослідження. Матеріали кандидатської дисертації в тексті докторської дисертаційної роботи не використовувалися.

У вступі до дисертації чітко окреслено її методологічний апарат (об'єкт, предмет, мету і завдання, концепцію, методологічну та теоретичну основи, методи дослідження), розлого описано джерельну базу, забезпечено відповідність завдань та висновків дослідження, які у відповідності до логіки наукового пошуку впливають із змісту основного тексту дисертації.

У першому розділі «Професійна підготовка фахівців економічної галузі в закладах вищої освіти Республіки Польща та України як об'єкт наукового дослідження порівняльної педагогіки» здійснено порівняльний аналіз базових понять дослідження в українському й польському науковому просторі; проаналізовано проблему професійної підготовки фахівців економічної галузі у педагогічній теорії; подано концепцію дослідження професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща та України; обґрунтовано критерії порівняння професійної підготовки фахівців економічної галузі в закладах вищої освіти Республіки Польща та України.

Констатуємо, що у розділі ґрунтовно проаналізовано, систематизовано базові поняття дослідження, які використовують у польському, українському та

європейському науковому просторі, зокрема: «освіта» («формальна», «неформальна», «інформальна»), «зміст освіти», «професійна освіта», «неперервна освіта», «кваліфікація», «компетентність», «професія», «професійна підготовка», «професійна спрямованість», «академічна мобільність», «професійна мобільність», «особистісна мобільність», «модель», «моделювання», «вища освіта», «економічна освіта», «тенденція», «професійна підготовка», «бізнес-освіта», «економічна культура» (сторінки 48-80 дисертації та 13-14 автореферату дисертації).

Зазначимо, що перший розділ дослідження здійснювався з метою констатування та прогнозування тенденцій розвитку явища – економічної підготовки фахівців економічної галузі в закладах вищої освіти – для визначення резервів, значущості одержаних результатів; розкриття істотних особливостей об'єкта дослідження, можливості робити ширші узагальнення й висновки (сторінка 99 дисертаційної роботи), а також визначити провідну ідею концепції дослідження, яка полягає у тому, що досліджувана проблема вивчається на міждисциплінарному рівні та передбачає інтегрування знань з економіки, педагогіки, психології, соціології і вимагає застосування системи таких підходів, які охоплюють проблемне міждисциплінарне поле дослідження, а саме: порівняльного, системного, діяльнісного, компетентнісного, аксіологічного (сторінка 114 дисертаційної роботи та 14 автореферату дисертації).

У другому розділі «Професійна підготовка фахівців економічної галузі в закладах вищої освіти Республіки Польща» охарактеризовано нормативно-правову базу та мережу закладів вищої освіти Республіки Польща, де здійснюється професійна підготовка фахівців економічної галузі; проаналізовано моделі та зміст підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща; форми й методи підготовки фахівців економічної галузі в закладах вищої освіти Республіки Польща; сформульовано й висвітлено тенденції підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща.

Авторкою досліджено основні показники, за якими здійснюється оцінювання якості й ефективності роботи закладів освіти: 20% – наукова ефективність: розвиток персоналу, ефективність залучення коштів для досліджень, публікації тощо; 18% – затребуваність випускників на ринку праці; 15% – науковий потенціал закладу, рівень його науково-педагогічних працівників; 15% – інтернаціоналізація (враховується кількість іноземних студентів і викладачів, навчальні програми іноземними мовами, співпраця з іншими закладами вищої освіти); 14% – престиж закладу (оцінка викладацького складу, міжнародне визнання); 9% – умови навчання студентів; 9% – упровадження новацій в освітній процес (сторінки 121-122 дисертаційної роботи та с.16

автореферату).

Цікавим є досвід залучення закладами вищої освіти Республіки Польща Бізнес-партнерів, зокрема міжнародних корпорації, як Microsoft, Oracle, Business Centre Club, Alior Bank, Aster, Ciech, Getin Bank, TP, D-link, Sequence, Global One, MT Polska, Saint-Gobain, DAT Computer Concepts, Presspublica and IBM для вдосконалення навчальних програм, надання тренерів, оплати студентських практик і забезпечення працевлаштування для студентів і випускників (сторінки 135-136 дисертаційної роботи).

На основі аналізу зарубіжного теоретико-практичного досвіду А. А. Загородня з'ясувала, що найпоширенішими моделями професійної підготовки фахівців економічної галузі в Республіці Польща є такі: соціально-орієнтована – враховує запити територіальних громад і локального соціально-економічного середовища (німецька); індивідуалізовано-ліберальна - акцентує на персональних запитах студента як суб'єкта професійного становлення у процесі навчання (американська); східно-азійська – інтеграційна, що враховує запити корпоративного середовища і стратегії соціально-економічного розвитку (японська) (сторінки 155-156 дисертаційної роботи, 20 автореферату).

Цінним для розвитку вітчизняної економічної освіти є висвітлені освітні стандарти економічної галузі Республіки Польща, зокрема в країні висувається така вимога до випускників першого циклу вищої освіти як знання іноземної мови на рівні B2 (сторінка 163 дисертаційної роботи).

Вважаємо цікавим для української системи вищої освіти досвід використання персоналізованої освіти, зорієнтованої на конкретні потреби та очікування студентів, описаною автором у другому розділі (сторінка 170 дисертаційної роботи).

Актуальним, на нашу думку, є висвітлення проблеми вибору змісту, форм, методів і засобів підготовки фахівців економічної галузі в Республіці Польща, яка представлена авторкою (на 188-197 сторінках дисертації та 20-21 сторінках автореферату).

У цілому матеріал розділу є актуальним, а джерельна база відповідною.

У третьому розділі «Професійна підготовка фахівців економічної галузі в закладах вищої освіти України» охарактеризовано нормативно-правову базу та мережу закладів вищої економічної освіти України; проаналізовано моделі професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти України; досліджено зміст професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти України; проаналізовано форми і методи професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти України; розкрито тенденції підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти України.

Заслуговує на увагу аналіз статистичних відомостей щодо кількості закладів

вищої економічної освіти на території сучасної України інформаційного освітнього ресурсу «Освіта.ua» (за 2017 р.) представлений на сторінці 232 дисертаційної роботи (Рис. 3.1.). Це дало змогу визначити, що в Україні діють 64 спеціалізовані економічні університети, професійну підготовку фахівців економічної галузі здійснюють також інші (218) заклади вищої освіти 6–7-го рівнів МСКО (сторінки 324-325 дисертаційної роботи та сторінка 20 автореферату).

У четвертому розділі «Порівняльний аналіз професійної підготовки фахівців економічної галузі в закладах вищої освіти Республіки Польща та України» здійснено порівняння мережі закладів вищої економічної освіти Республіки Польща та України; моделей професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща та України; проведено порівняльний аналіз змісту, форм і методів підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща та України; виокремлено спільне та відмінне у тенденціях підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща та України.

Хочеться позитивно оцінити той факт, що дисертантка розпочала проводити порівняльний аналіз мереж закладів вищої економічної освіти Республіки Польща та України з вивчення історичних віх становлення та розвитку економіки, зокрема як напряму виробництва, як галузі науки, як мережі виробничих і освітніх закладів (сторінки 333-334 дисертаційної роботи). У параграфі 4.1 рукопису дисертації А. А. Загородня приходить до висновку, що спільною ознакою для системи підготовки фахівців економічної галузі є відсутність мотивації, готовності до можливості постійного вдосконалення та оновлення професійної компетентності, що означає відсутність гнучкості фахової підготовки та готовності пристосовуватися до змін, зумовлених вимогами ринку праці, і в довгостроковій перспективі перешкоджає активній участі в реорганізації суспільства (сторінки 342-343 дисертаційної роботи).

Позитивно оцінюємо здійснений у четвертому розділі аналіз нормативно-документального регулювання структурно-змістового компонента вищої економічної освіти в Республіці Польща та Україні.

Заслуговують на увагу зіставлення компонентів професійної підготовки в Республіці Польща та Україні, а саме *методологічний, дидактичний, правовий, соціальний та інноваційний компоненти*, які представлені у таблиці 4.1. цього розділу. Інформативною вважаємо таблицю 4.2, у якій відбулось зіставлення форм і методів професійної підготовки фахівців економічної галузі в закладах вищої освіти в Україні та Республіці Польща (сторінки 361-362 дисертаційної роботи).

У п'ятому розділі «Використання досвіду професійної підготовки фахівців економічної галузі Республіки Польща в Україні» здійснено аналіз модернізації професійної підготовки фахівців економічної галузі в закладах вищої освіти України; визначено спільне й відмінне у професійній підготовці фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти в Республіці Польща та Україні; виокремлено перспективні напрями використання польського досвіду професійної підготовки фахівців економічної галузі в Україні.

У параграфі 5.1 авторка здійснила аналіз підходів науковців до проблеми неперервної освіти, до надання освітніх послуг університетами для реалізації можливості навчання протягом усього життя та виокремила потенційні бар'єри для обрання запропонованих форм здобуття освіти й визначила причини, внаслідок яких окрема категорія населення не докладає зусиль для подальшої професійної підготовки, а також виявила чинники, що обмежують їхні можливості в цьому відношенні. Опрацьовані результати висвітлено в таблиці 5.1 на 393 сторінці дисертаційної роботи.

Також у п'ятому розділі А. А. Загородня здійснила аналітичне висвітлення щодо спільного й відмінного у професійній підготовці фахівців економічної галузі в закладах вищої освіти в Україні та Республіці Польща, який дисертантка аргументовано екстраполювала на сучасні реалії реформування економічної освіти в Україні (підрозділ 5.2 рукопису дисертації).

Позитивно оцінюємо виокремленні А.А. Загородньою перспективні напрями використання в Україні досвіду професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща, які представлено в параграфі 5.3 дисертаційної роботи та на 30 сторінці автореферату дисертації.

У Висновках представлено й охарактеризовано результати здійсненого дослідження, обґрунтовано значущість питань, які вивчалися, для можливого їх використання у вітчизняній педагогічній освіті. Спрогнозовано наукові проблеми, які можуть стати предметом наступних наукових досліджень. Слід також наголосити, що матеріали представлені у 13 додатках суттєво підвищують практичну цінність результатів дослідження.

Загалом структура дисертаційного дослідження побудована логічно, зміст роботи відповідає окресленим завданням.

Повнота викладення основних наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях

Основні положення дисертаційної роботи достатньо повно відображено в 61 одноосібній праці, у тому числі: 1 монографія, 1 навчально-методичний посібник, 40 статей у наукових виданнях, з них 31 у фахових виданнях України, 9 у зарубіжних періодичних виданнях; 19 статей і тез у збірниках матеріалів міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Результати дослідження, що знайшли відображення у зазначених публікаціях, розкривають основні положення дисертації, авторський доробок, погляди дослідниці щодо проблеми професійної підготовка фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща та України. Достовірність отриманих наукових і практичних результатів дослідження підтверджено їх апробацією на 19 науково-практичних та науково-методичних конференціях різних рівнів протягом 2015-2019 рр.

Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційне дослідження відповідає спеціальності, за якою вона подана до захисту. Зміст автореферату та основні положення дисертації є ідентичним. Дисертація виконана відповідно до встановлених вимог щодо оформлення дисертаційних робіт.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу в цілому, вважаємо за необхідне висловити деякі зауваження та побажання:

1. Не викликає сумнівів обґрунтування актуальності теми дисертації. Водночас зазначимо, що у дисертаціях з компаративної педагогіки важливим є доведення перспективності досвіду держави, яку обрано для вивчення. З цією метою дослідники окреслюють позитивну динаміку розвитку аналізованого явища, презентують здобутки, базуючись на статистичні дані, нормативно-правову базу країни, міжнародні стратегічні документи. Такий підхід з орієнтацією на Польщу посилив би науковий рівень викладу актуальності дисертації А.А. Загородньої.

2. У рамках дослідницького завдання 2 здобувачкою визначено спільні і відмінні позиції у трактуванні ключових термінів в українському і зарубіжному, передусім, у польському наукових просторах з метою виокремлення істотних ознак, змісту та межі застосування понять досліджуваної проблеми. Додаткового визначення спільних та відмінних позицій у трактуванні, на нашу думку, потребує ключовий термін «професійна підготовка фахівців економічної галузі». Позитивно оцінюючи, що дисертантка, на сторінці 80 дисертації запропонувала узагальнені трактування понять «майбутні фахівці економічної галузі» та «професійна підготовка фахівців економічної галузі». Однак, бажаним також виглядає пояснення обґрунтованості авторського варіанту його визначення: на яких підходах – польських чи українських – ґрунтує своє бачення дисертантка?

3. Рецензована дисертація передбачає паралельне порівняння явища професійної підготовки фахівців економічної галузі у двох країнах – Республіці Польща та в Україні, і в цьому полягає наукова новизна роботи. Сьогодні, ефективним інструментом проведення такого порівняння компаративістами світового рівня визначено використання методу аналітичних таблиць, які

уможливлюють концентрувати ключові спільні та відмінні характеристики, що забезпечує достовірність висновків. Вважаємо, що такі таблиці в авторефераті посилили б презентаційність висновків.

4. Дисертантка здійснила ґрунтовне дослідження організаційно-методичних засад професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща та України. Водночас, у науковій новизні визначені характеристики як організаційних, так і методичних засад не були деталізовано представлені.

5. Обґрунтування критеріїв порівняння професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща та України – інституційно-мережевого, організаційно-ступеневого, змістово-процесуального – забезпечило структурованість наукової розвідки та висновків. Було охарактеризовано мережі закладів вищої освіти Республіки Польща та України, особливості організації впровадження професійної підготовки фахівців економічної галузі, особливості змісту професійної підготовки фахівця економічного профілю. Доцільним, на нашу думку, виглядає запровадження порівняльно-узагальнювального критерію для обґрунтування порівняння і виокремлення тенденцій.

Водночас зазначимо, що наведені зауваження та побажання не применшують загальної позитивної оцінки дисертаційної праці.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота Загородньої Алли Анатоліївни на тему «Професійна підготовка фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польща та України», за науковою новизною, обґрунтованістю, теоретичною та практичною значущістю отриманих результатів відповідає чинним кваліфікаційним вимогам пунктів 9, 10, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів» (затвердженого Постановою КМУ №567 від 24.07.2013 р., із змінами, внесеними Постановами КМУ № 656 від 19.08.2015 р.; № 1159 від 30.12.2015 р.; № 567 від 27.07.2016 р.; № 943 від 20.11.2019 р.) щодо докторських дисертацій, а її автор, Загородня Алла Анатоліївна, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук,

доцент, професор кафедри педагогіки

Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

К. М. Біницька

Підпис Біницької К.М. засвідчую,

Начальник відділу кадрів

В. М. Барановська